

POSTANOWIENIE

Dnia 13 czerwca 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Romualda Spyt

w sprawie z wniosku A.K.C.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.
o przywrócenie prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 13 czerwca 2019 r.,
skargi kasacyjnej wnioskodawcy od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...].
z dnia 21 maja 2018 r., sygn. akt III AUa [...],

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego w [...]. na rzecz radcy prawnego A.T. kwotę 120 zł (sto dwadzieścia złotych), powiększoną o stawkę podatku od towarów i usług, tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej wnioskodawcy w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w [...]. wyrokiem z dnia 21 maja 2018 r., sygn. akt III AUa [...], oddalił apelację wnioskodawcy A.K.C. od wyroku Sądu Okręgowego w B. z dnia 22 września 2016 r., sygn. akt V U [...], oddalającego odwołanie wnioskodawcy od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B. z dnia 30 listopada 2015 r. odmawiającej wnioskodawcy przywrócenia prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy od 1 listopada 2015 r.

Wyrok Sądu Apelacyjnego odwołujący się, reprezentowany przez pełnomocnika z urzędu, zaskarżył w całości. Zarzucono naruszenie prawa materialnego, to jest art. 12 ust. 1 i 3 w związku z art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz.U. 2018 r., poz. 1270 ze zm.), przez ich niewłaściwe zastosowanie do niedostatecznie ustalonego stanu faktycznego, przez pominięcie socjalno-ekonomicznego aspektu niezdolności do pracy ubezpieczonego oraz umiarkowanego stopnia niepełnosprawności, nieuwzględnienie obiektywnej możliwości podjęcia przez wnioskodawcę zatrudnienia zgodnego z wiekiem i poziomem posiadanych kwalifikacji, wykształcenia i zdolności psychofizycznych. Zarzucono także naruszenie przepisów postępowania w zakresie, który miał wpływ na wynik sprawy, a mianowicie art. 278 § 1 k.p.c. i 286 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c., przez zaniechanie dowodu ze wspólnej opinii biegłych lekarzy poszczególnych specjalności albo niezasięgnięcie opinii innego biegłego lub innych biegłych wobec sprzeczności uniemożliwiających stanowcze wyjaśnienie kwestii spornej istotnej dla rozstrzygnięcia sprawy, to jest stanu zdrowia wnioskodawcy oraz przekroczenie kompetencji przez Sąd drugiej instancji przez uznanie skarżącego za zdolnego do pracy w oparciu o jednostkowe i fragmentaryczne opinie biegłych lekarzy, którzy nie ocenili całościowo jego stanu zdrowia oraz dokonanie przez Sąd drugiej instancji samodzielnej oceny stanu zdrowia skarżącego - bez posiadania medycznych wiadomości specjalnych, wbrew opinii biegłego sądowego z zakresu rehabilitacji medycznej.

Skarżący wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej ze względu na jej oczywistą zasadność w zakresie zarzutów naruszenia przepisów prawa procesowego, to jest art. 278 § 1 k.p.c. i 286 k.p.c. W ocenie skarżącego, wyrok zapadł przedwcześnie oraz bez dostatecznego wyjaśnienia rozbieżności faktycznych i prawnych dotyczących ustalenia stanu zdrowia wnioskodawcy warunkującego prawo do świadczenia. Skarżący wskazał, że za oczywistym naruszeniem art. 278 § 1 k.p.c. i art. 286 k.p.c. przemawia dotychczasowe ugruntowane orzecznictwo Sądu Najwyższego, w którym stanowczo podkreśla się, że w sytuacjach, gdy u ubezpieczonego stwierdza się wiele schorzeń z zakresu różnych dziedzin medycyny, niezbędne jest przeprowadzenie dowodu z łącznej opinii biegłych dla

dokonania kompleksowej oceny stanu zdrowia i ustalenia przesłanki niezdolności do pracy. Z judykatury Sądu Najwyższego wynika ponadto, że negując opinię biegłego i polemizując z jego wnioskami w sferze wymagającej wiadomości specjalnych, bez zasięgnięcia opinii innego biegłego, dochodzi do naruszenia art. 278 k.p.c. oraz art. 286 k.p.c. Skarżący argumentował, że jeżeli Sąd drugiej instancji dopatrzył się w sporządzonych w sprawie opiniach nieścisłości i luk uniemożliwiających stanowcze wyjaśnienie kwestii spornej istotnej dla rozstrzygnięcia sprawy, wymagającej wiadomości specjalnych, powinien skorzystać z uprawnienia przewidzianego w art. 286 k.p.c. i zasięgnąć łącznej opinii tych samych, ewentualnie - w razie konieczności - innych biegłych sądowych. Skarżący, odwołując się do orzecznictwa Sądu Najwyższego, argumentował, że jedynie w szczególnie uzasadnionych przypadkach Sąd drugiej instancji może samodzielnie rozstrzygać wątpliwości wynikające z rozbieżnych opinii biegłych. Gdy rozbieżność poglądów nie wynika z widocznych błędów lub niedokładności jednej z opinii, sąd powinien zażądać od autorów opinii ustosunkowania się do twierdzeń przeciwnych lub dopuścić trzecią opinię ustosunkowującą się do rozbieżnych stanowisk biegłych. Odnosząc powyższe wypowiedzi judykatury do okoliczności tej sprawy, skarżący podkreślił, że z opinii sporządzonej przez neurologa, neurochirurga i psychiatrę wynika, że wnioskodawca nie jest niezdolny do pracy. Natomiast z opinii biegłego z zakresu rehabilitacji medycznej wynika, że wnioskodawca jest częściowo niezdolny do pracy. Z opinii dodatkowej wynika z kolei, że jest osobą częściowo niezdolną do pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji (pracownik fizyczny, magazynier, monter), rokuje odzyskanie zdolności do pracy po przekwalifikowaniu. Zdaniem Sądu, że sporządzonej na etapie postępowania apelacyjnego opinii biegłego z zakresu rehabilitacji medycznej nie wynika, by odwołujący się był niezdolny do pracy w rozumieniu art. 12 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Biegły z zakresu rehabilitacji medycznej stwierdził wprawdzie, że odwołujący się jest częściowo niezdolny do pracy, lecz rokuje odzyskanie zdolności do pracy po przekwalifikowaniu. Niemniej jednak w następnym zdaniu Sąd wskazuje, że należało podzielić stanowisko większości biegłych sądowych opiniujących w przedmiotowej sprawie, że odwołujący się jest obecnie zdolny do pracy zgodnej z kwalifikacjami zawodowymi. W ocenie Sądu, brak było podstaw do dalszego

uzupełniania materiału dowodowego. Zdaniem skarżącego, powyższe okoliczności przesądzają, że wyrok zapadł przedwcześnie bez dostatecznego wyjaśnienia faktycznych i prawnych rozbieżności dotyczących ustalenia niezdolności do pracy ubezpieczonego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli: (1) w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, (2) istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, (3) zachodzi nieważność postępowania lub (4) skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Na etapie przedsądu ocenie Sądu Najwyższego podlegają tylko podstawy wskazywane w art. 398⁹ § 1 k.p.c., a nie podstawy skargi z art. 398³ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c. (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 9 maja 2008 r., II PK 11/08, LEX nr 490364).

Skarżący wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej uzasadnił jej oczywistą zasadnością.

Odwołując się do orzecznictwa Sądu Najwyższego, w przypadku powołania się przez skarżącego na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej, skarżący powinien nie tylko wskazać, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, ale również wykazać, że przesłanka ta rzeczywiście zachodzi. Oznacza to, że skarżący musi wykazać, w czym – w jego ocenie – wyraża się „oczywistość” zasadności skargi oraz podać argumenty wykazujące, że rzeczywiście skarga jest oczywiście uzasadniona (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 494134; z 4 lutego 2014 r., II UK 458/13, LEX nr 1644551). Należy podkreślić, że oczywistość skargi kasacyjnej wynika z kwalifikowanego (oczywistego) naruszenia przepisów prawa. Ponadto, że nawet sam zarzut oczywistego naruszenia przepisów prawa może nie być wystarczający do stwierdzenia oczywistej zasadności skargi kasacyjnej, ponieważ pomimo oczywistego naruszenia prawa, wyrok może być prawidłowy (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z 11 stycznia 2008 r., I UK 285/07, LEX 442743; z 9 czerwca

2008 r., II UK 37/08, LEX nr 494133; z 7 grudnia 2011 r., V CSK 113/11, LEX nr 1101690).

W ocenie Sądu Najwyższego, skarżący nie wykazał oczywistej zasadności skargi kasacyjnej w przedstawionym wyżej znaczeniu. Podstawą zarzutu naruszenia art. 378 § 1 k.p.c. i art. 286 k.p.c. jest sprzeczność wniosków opinii biegłego z zakresu rehabilitacji medycznej (który stwierdził częściową niezdolność do pracy) i opinii biegłych z zakresu neurologii i neurochirurgii (którzy nie stwierdzili niezdolności do pracy). Należy jednak zwrócić uwagę, że z wniosków opinii biegłego z zakresu rehabilitacji medycznej zawartych w opinii uzupełniającej (k. 110) wynika, że ubezpieczony – z jednej strony – nie utracił zdolności do pracy w znacznym stopniu (a zgodnie z art. 12 ust. 3 ustawy o emeryturach i rentach z FUS częściowo niezdolną do pracy jest osoba, która w znacznym stopniu utraciła zdolności do pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji) – z drugiej, że jest osobą częściowo niezdolną do pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji – pracownik fizyczny (magazynier, monter), rokuje odzyskanie zdolności do pracy po przekwalifikowaniu (a zgodnie z art. 12 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS niezdolną do pracy jest osoba, która całkowicie lub częściowo utraciła zdolność do pracy zarobkowej z powodu naruszenia sprawności organizmu i nie rokuje odzyskania zdolności do pracy po przekwalifikowaniu). Widoczne są zatem błędy opinii biegłego z zakresu rehabilitacji medycznej co do pojęcia częściowej niezdolności do pracy (gdzie chodzi o utratę zdolności do pracy zgodnej z poziomem kwalifikacji w znacznym stopniu a w części, jak przyjął biegły). W związku z tym wniosek biegłego z zakresu rehabilitacji medycznej, że ubezpieczony jest osobą częściowo niezdolną do pracy, uwzględniając art. 12 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, nie może stanowić kontrargumentu względem oceny przesłanki istnienia częściowej niezdolności do pracy dokonanej przez biegłych z zakresu neurologii i neurochirurgii. W konsekwencji, rozstrzygnięcie wątpliwości wynikających z rozbieżnych opinii biegłych nie wymagało wiadomości specjalnych, a co za tym idzie, nie było potrzeby zaangażowania biegłych sądowych.

Z tych powodów, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., orzeczono jak w sentencji.

Uwzględniając wniosek pełnomocnika skarżącego o zasądzenie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu, o kosztach postępowania wywołanych wniesieniem skargi kasacyjnej orzeczono na podstawie art. 22³ ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (jednolity tekst: Dz.U. z 2018 r., poz. 2115, ze zm.) oraz § 16 ust. 4 pkt 2 w związku z § 15 ust. 2 oraz § 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu (jednolity tekst: Dz.U. z 2019 r., poz. 68) oraz art. 108 § 1 k.p.c. - w związku z art. 391 § 1 k.p.c. w związku z art. 398²¹ k.p.c.